

Unintended Consequences: Session 3

Dena Weiss weiss@hadar.org

Mishnah 1:5	
Other witnesses came and they declared them Eidim Zomemeim [Yet] other witnesses came and they declared them Eidim Zomemim. Even 100! They are all killed. R' Yehudah says: This is a conspiracy! And only the first set of witnesses is killed. (A)	בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזְמִימוּם, בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזְמִימוּם, אָפְלוּ מֵאָה, כָּלֵם יִהְרְגוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִיסְטָטְסִית [נ"א]: אִסְטָטְסִית, אוֹ: אִסְטָטְסִית] הִיא זֶה, וְאֵינָה נִהְרָגֶת אֶלָּא כֵּת הָרִאשׁוֹנָה בְּלִבָּד:

Options:

1) Witnesses C are testifying against Witnesses B, Witnesses D testifies against Witnesses C, Witnesses E testifies against Witnesses D

2) Witnesses C are testifying against Witnesses B, Witnesses D is testifying against Witnesses B, Witnesses E is also testifying against Witnesses B

3) Witnesses C say the same thing as witnesses A and are contradicted by Witnesses B, Witnesses D say the same thing as witnesses A and are contradicted by Witnesses B, Witnesses E come and say the same thing as witnesses A and are contradicted by Witnesses B

Bartenura	פירוש רבי עובדיה מברטנורא
Only the first set is killed - because R' Yehudah thinks that after the first set has been established as eidim zomemim, we no longer accept the testimony of the	ואינה נהרגת אלא כת ראשונה בלבד - דסבירא ליה לר' יהודה דלאחר דאתזמא לה כת ראשונה,

witnesses [C] that come to testify after it [B]. And if it [C] testified and then was found to be eidim zomemim, we don't kill them, because they would not have been called "and you will do to him" because we wouldn't kill on their testimony. But the Halakhah is not like R' Yehudah.	תו לא מקבלים סהדותא דכת שניה דאתיא לאסהד בתרה, ואי אסהדה ואיתזמא לא קטלינן לה, דלא קרינן לה ועשיתם לו, דהא לא קטלינן אפומה. ואין הלכה כר' יהודה:
---	--

Rambam	פירוש הרמב"ם
What this is saying is that when Witnesses A testify that Reuven killed Shimon and after that Witnesses B came and declared Witnesses A eidim zomemim. And after that another set of witnesses came (Witnesses C) and testify themselves to the exact testimony of the first witnesses (A) that is that Reuven killed Shimon and then Witnesses B come and declare Witnesses C to be eidim zomemim and similarly Witnesses D and E and even if a thousand sets of witnesses came one after the other and they all testified to the same thing and one set of Witnesses (B) stand up and declare them all eidim zomemim, they (A, C, D, E, etc) are all killed by the testimony of these two (B). And R' Yehudah is almost shocked by this and says - this is an estisis - which comes from the word estis which is a blueish dye that is called nalag in Arabic. And the meaning of this is that he said this testimony that they (B) use to declare others eidim zomemim is a vat of dye and anyone who touches it gets dyed. As if to say that anyone who testifies this way will be killed! Therefore, only witnesses A are killed	פירוש זה המאמר, כי כשיעידו העדים שראובן הרג את שמעון, אחר כן בא קהת וחושים והזימו אותם עדים, ואחר כך באו עדים אחרים והעידו אותו העדות בעצמו שהעידו העדים הראשונים והוא שראובן הרג את שמעון, והזימו גם כן קהת וחושים לאותם העדים השניים, וכן השלישיים ורביעיים, ואפילו באו אלף כתות זו אחר זו ויעידו כולם עדות אחת ושני עדים עומדין ומזימין את כולם, יהרגו על פי שנים האלו. ורבי יהודה אומר כאילו הוא תמה מזה, אסטיסיס היא זו, גזור מן "אסטיס" והוא צבע שצובעים בו כעין תכלת ונקרא בערבי "נלג", פירוש זה, אמר כאילו עדות אלה המזימין יורה של צבעים כל מי שנגע בה יצטבע, כמו שזה אומר שכל מי שיעיד אותו עדות יהרג, ואין נהרגין אלא כת ראשונה בלבד,

and we don't listen to the testimony of those who come after (C, D, E). And we don't follow R' Yehudah's opinion. Because if the testimony of the second witnesses (C) was proven to be valid and they were never found to be eidim zomemim, then then Reuven (the killer) would be killed by their testimony and the original witnesses (A) would be killed (as eidim zomemim, and presumably, liars). And similarly, if witnesses came and they declared witnesses B to be eidim zomemim, then Reuven would be killed along with witnesses B and the first would be saved.	ואין שומעין מאותן שבאין אחר כן. ואין הלכה כרבי יהודה. לפי שאילו נתבררה עדות העדים השניים ולא ימצא להם מזמין היה נהרג ראובן עם העדים הראשונים שהזימו. וגם כן אילו באו עדים וזימו קהת וחושים, ינהרג ראובן וקהת וחושים וינצלו העדים הראשונים. ועל זה תקיש:
--	---

Gemara Makkot 5b	דף ה,ב גמרא
If this is a conspiracy, then even the first set of witnesses should also not [be considered eidim zomemim]! R' Abahu says: This is a case where they were already killed. What has happened has happened! Rather Rava said - this is what it should say - if there is only one set of witnesses, that set is killed and if there are more sets then they are not killed! But the Mishnah says, "only" [these]. It is difficult.	אי איסטטית היא זו אפי' כת ראשונה נמי לא אמר ר' אבהו שקדמו והרגו מאי דהוה הוה! אלא אמר רבא הכי קאמר אם אינה אלא כת אחת נהרגת אי איכא טפי אין נהרגין הא בלבד קאמר! קשיא
There was a woman who brought a set of witnesses who were found to be lying, she brought (a second) set of witnesses who were found to be lying. She went and brought another set of witnesses who were not lying. Reish Lakish said - this woman is established (as someone who produces false	ההיא איתתא דאתא סהדי ואישתקור, אייתי סהדי ואישתקור. אזלה אייתי סהדי אחרני דלא אישתקור. אמר ריש לקיש: הוחזקה זו. אמר ליה רבי אלעזר: אם היא

testimony). R' Elazar said - if she has been established, has all of Israel been established? Another time, they were sitting in front of R' Yohanan. This matter came before them. Reish Lakish said - this woman is established. R' Yohanan said back to him - if she has been established, has all of Israel been established? [Reish Lakish] gave [R' Elazar] a dirty look. He said to him, "You heard something from Bar Nafcha and you didn't say it to me in his name?"

הוחזקה, כל ישראל מי
הוחזקו?
זימנין הוו יתבי קמיה דרב
יוחנן, אתא כי האי מעשה
לקמיהו. אמר ריש לקיש:
הוחזקה זו. אמר ליה רבי
יוחנן: אם הוחזקה זו – כל
ישראל מי הוחזקו? הדר חזיה
לרבי אלעזר בישות, אמר ליה:
שמעת מילי מבר נפחא ולא
אמרת לי משמיה?

